

Datum van
inontvangstneming

:

20/02/2025

Zaak C-11/25**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

9 januari 2025

Verwijzende rechter:

Augstākā tiesa (Senāts) (hoogste rechterlijke instantie, Letland)

Datum van de verwijzingsbeslissing

8 januari 2025

Eiser tot cassatie en verzoeker in eerste aanleg:

Jelgavas valstspilsētas pašvaldība (gemeentebestuur van de stad Jelgava, Letland)

Wederpartij in de cassatieprocedure en verweerder in eerste aanleg:

Konkurences padome (mededingingsautoriteit, Letland)

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Cassatieberoep tegen de uitspraak van de Administratīvā apgabaltiesa (bestuursrechter in tweede aanleg). In deze uitspraak is het beroep van voornoemd gemeentebestuur (hierna ook: „verzoeker”) tot nietigverklaring van het besluit van de mededingingsautoriteit verworpen. Bij laatstgenoemd besluit is vastgesteld dat het gemeentebestuur artikel 13, lid 1, van de Konkurences likums (Letse mededingingswet) (verbod op misbruik van een machtspositie) heeft geschonden en is aan het gemeentebestuur een geldboete opgelegd.

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

De verwijzende rechter verzoekt op grond van artikel 267 VWEU om uitlegging van artikel 102 VWEU, teneinde te bepalen 1) of dit artikel van toepassing is op een besluit waarbij een gemeente de verlening van diensten op het gebied van gemeentelijk afvalbeheer organiseert via een inhouse procedure, waarbij het recht

om deze diensten te verlenen wordt gegund aan een kapitaalvennootschap die gedeeltelijk eigendom is van die gemeente, en 2) of de gemeente bij het nemen van dat besluit handelt als „onderneming” in de zin van artikel 102 VWEU.

Prejudiciële vragen

Moet artikel 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie aldus worden uitgelegd dat, gelet op de omstandigheden van het onderhavige geval, onder de werkingssfeer van deze bepaling ook een besluit van een afgeleide publiekrechtelijke rechtspersoon valt dat betrekking heeft op de organisatie van het afvalbeheer binnen een gemeente en dat in het onderhavige geval bestond uit het besluit om de verlening van die dienst zodanig te organiseren dat het recht om deze dienst te verlenen door middel van een inhouse procedure is gegund aan een onderneming die gedeeltelijk in handen is van de gemeente?

Meer in het bijzonder, kan een gemeente worden beschouwd als een marktdeelnemer of een onderneming in de zin van artikel 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, wanneer zij het besluit neemt om de verlening van diensten op het gebied van gemeentelijk afvalbeheer zodanig te organiseren dat het recht om deze dienst te verlenen door middel van een inhouse procedure wordt gegund aan een onderneming die gedeeltelijk in handen is van de gemeente?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie: artikel 102

Richtlijn 92/50/EEG van de Raad van 18 juni 1992 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor dienstverlening

Richtlijn 75/442/EEG van de Raad van 15 juli 1975 betreffende afvalstoffen

Rechtspraak van het Hof van Justitie

Arrest van 20 september 2018, ██████████ (C-518/17, EU:C:2018:757).

Arrest van 26 november 2015, Maxima Latvija (C-345/14, EU:C:2015:784, punt 12 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

Arrest van 12 juli 2012, Compass-Datenbank (C-138/11, EU:C:2012:449).

Arrest van 10 september 2009, SEA (C-573/07, EU:C:2009:532).

Arrest van 1 juli 2008, MOTOE (C-49/07, EU:C:2008:376).

Arrest van 18 november 1999, Teckal (C-107/98, EU:C:1999:562).

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Konkurences likums (mededingingswet) (Latvijas Vēstnesis, 151, 23 oktober 2001): artikel 1, leden 1 en 9, en artikel 13.

Valsts pārvaldes iekārtas likums (Letse wet op de organisatie van het overheidsbestuur) (Latvijas Vēstnesis, 94, 21 juni 2002): artikel 1, leden 1 en 2, en artikel 87.

Likums „Par pašvaldībām” (Letse wet inzake de gemeenten) (Latvijas Vēstnesis, 61, 24 mei 1994, die vanaf 1 januari 2023 niet langer van kracht was): artikel 15, eerste alinea, punt 1.

Atkritumu apsaimniekošanas likums (Letse wet inzake afvalbeheer) (Latvijas Vēstnesis, 473/476, 29 december 2000, die vanaf 18 november 2010 niet langer van kracht was): artikel 15, lid 1.

Likums „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” (Letse wet inzake overheidsopdrachten ten behoeve van de staat of de gemeenten) (Latvijas Vēstnesis, 110, 20 juli 2001, die vanaf 1 mei 2006 niet langer van kracht was): artikel 1, punt 3, onder a) en b), en artikel 4, lid 1, punt 6.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Op 27 september 2004 is de vennootschap SIA Jelgavas komunālie pakalpojumi ingeschreven in het handelsregister van de Republiek Letland. Het maatschappelijk kapitaal van deze vennootschap is voor 51 % eigendom van verzoeker en voor 49 % eigendom van een privaatrechtelijke rechtspersoon.
- 2 Op 1 november 2004 heeft verzoeker met SIA Jelgavas komunālie pakalpojumi een overeenkomst tot het verlenen van diensten gesloten, met als doel tot en met 31 december 2029 samen te werken op het gebied van afvalbeheer en de ontwikkeling en bevordering van het systeem van afvalbeheer op het bestuurlijke grondgebied van de stad Jelgava (hierna: „overeenkomst van dienstverlening”).
- 3 Verzoeker heeft deze overeenkomst van dienstverlening gesloten zonder een aanbestedingsprocedure te organiseren, omdat hij gebruik heeft gemaakt van een uitzondering die was opgenomen in de destijds geldende wet inzake overheidsopdrachten ten behoeve van de staat of gemeenten, te weten de inhouse procedure. Bijgevolg heeft de verzoeker SIA Jelgavas komunālie pakalpojumi gekozen als dienstverlener op de relevante markt, zonder een aanbestedingsprocedure te organiseren.
- 4 Op 25 mei 2020 heeft de mededingingsautoriteit een klacht ontvangen van een particulier, waarin werd gesteld dat de procedure voor de selectie van de verlener van afvalbeheerdiensten in de stad Jelgava onrechtmatig was en dat de

overeenkomst van dienstverlening derhalve moest worden beëindigd en dat een nieuwe selectieprocedure voor afvalbeheer moest worden georganiseerd.

- 5 Bij besluit van de mededingingsautoriteit van 22 juli 2021 is vastgesteld dat het gedrag van verzoeker een schending inhield van artikel 13, lid 1, van de mededingingswet (verbod van misbruik van een machtspositie) en is aan verzoeker een geldboete opgelegd.
- 6 Verzoeker heeft tegen dit besluit beroep ingesteld bij de Administratīvā apgabaltiesa. Deze rechter heeft het beroep verworpen, aangezien hij het eens was met de overwegingen van de mededingingsautoriteit met betrekking tot de redenen waarom verzoeker als marktdeelnemer moest worden beschouwd en misbruik had gemaakt van zijn machtspositie. Deze overwegingen kunnen als volgt worden samengevat.
- 7 Verzoeker heeft de bestuurlijke bevoegdheid om de afvalbeheerprocessen binnen zijn gemeente zelf te controleren en te beïnvloeden. Om te bepalen of het handelen van verzoeker met betrekking tot het verlenen van diensten, in zijn hoedanigheid van gemeente, onder het publiek- dan wel het privaatrecht valt, moet de theorie van de twee niveaus worden toegepast. Gemeenten zijn, uit hoofde van hun autonome taak om het beheer van gemeentelijk afval voor inwoners te organiseren, verantwoordelijk voor het waarborgen van de toegang van inwoners tot deze diensten (eerste niveau van publiekrecht). Anderzijds kunnen gemeenten bij het bepalen van de wijze waarop de betreffende diensten zullen worden verleend (tweede niveau), zowel krachtens het publiekrecht als krachtens het privaatrecht handelen.
- 8 Gemeenten hebben dus een beoordelingsmarge om te kiezen op welke wijze het afval wordt beheerd: ze kunnen het afvalbeheer zelf organiseren, dit toevertrouwen aan een marktdeelnemer die in handen is van de gemeente, of een overeenkomst sluiten met andere particuliere marktdeelnemers. De geldigheid en de toepassing van deze keuze zijn echter onderworpen aan de vereisten die voortvloeien uit de doelstelling van de mededingingswet om in het algemeen belang een vrije, eerlijke en billijke mededinging in alle sectoren van de economie te beschermen, in stand te houden en te bevorderen en de concentratie op de markt te beperken.
- 9 De mededingingsautoriteit heeft zich niet gemengd in de beoordelingsmarge van verzoeker en heeft niet beoordeeld hoe verzoeker als publieke entiteit heeft gehandeld, maar heeft het gedrag van verzoeker in het kader van het tweede niveau (privaatrechtelijke activiteit) beoordeeld om aan te tonen dat hij als marktdeelnemer had gehandeld. De overeenkomst van dienstverlening is gesloten op basis van het inhouse beginsel. Op grond daarvan is de gemeente niet verplicht om een aanbestedingsprocedure te organiseren indien zij zelf de dienst verleent, dat wil zeggen wanneer zij haar eigen economische activiteit uitoefent.

- 10 De bovengenoemde inhouse procedure is niet toegepast in overeenstemming met de wet, omdat verzoeker (die 51 % van de aandelen bezit) geen volledige zeggenschap had over SIA Jelgavas komunālie pakalpojumi. Derhalve was niet voldaan aan de wettelijke voorwaarden voor toepassing van deze procedure. Bijgevolg heeft verzoeker ten onrechte exclusieve rechten binnen de relevante markt gegund aan een marktdeelnemer en andere potentiële dienstverleners van die markt uitgesloten. Bijgevolg hadden verzoeker en SIA Jelgavas komunālie pakalpojumi een machtspositie op de betreffende relevante markt. De relevante markt was dus gesloten voor mededinging en de kapitaalvennootschap waarvan verzoeker gedeeltelijk eigenaar is, kon zonder concurrentiedruk diensten verlenen.
- 11 Om aan te tonen dat verzoeker misbruik heeft gemaakt van zijn machtspositie, is het voldoende om aan te tonen dat verzoeker andere potentiële dienstverleners heeft uitgesloten, door de exclusieve rechten op ongerechtvaardigde wijze aan een marktdeelnemer te gunnen. Om vast te stellen dat er sprake is van een inbreuk, volstaat het dat een marktdeelnemer met een machtspositie zijn positie gebruikt door methoden toe te passen die hij niet zou hebben gebruikt in omstandigheden van vrije mededinging, en dat dit objectief de markt heeft kunnen beïnvloeden en de vrije economische mededinging heeft kunnen verzwakken.
- 12 Verzoeker heeft tegen de uitspraak van de [Administratīvā] apgabaltiesa cassatieberoep ingesteld.

Belangrijkste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 13 Volgens **verzoeker** is zijn besluit om het recht op het verlenen van diensten via een inhouse procedure te gunnen en om een overeenkomst van dienstverlening te sluiten, geen besluit van een marktdeelnemer. De handelwijze van het gemeentebestuur bij het nemen van het besluit over de selectieprocedure voor de beheerder van gemeentelijk afval vloeit voort uit de autonome taak van de gemeente en er is geen reden om aan te nemen dat deze taak is uitgeoefend binnen het privaatrechtelijk domein. De keuze en toepassing van de procedure is een besluit dat door een publieke entiteit wordt genomen binnen het publiekrechtelijke domein en is niet onderworpen aan toetsing door het mededingingsrecht. Ervan uitgaande dat een gemeente de regels inzake overheidsopdrachten heeft overtreden en dat daardoor de rechten van een individu zijn geschonden, heeft dit individu het recht om een rechtszaak aan te spannen tegen de entiteit die dat besluit heeft genomen. Verzoeker betoogt dat de regels inzake overheidsopdrachten een *lex specialis* zijn van de mededingingsregels. Er is daarom geen reden om aan te nemen dat naast een overtreding van de regels inzake overheidsopdrachten, ook een overtreding van het mededingingsrecht kan worden vastgesteld.
- 14 In zijn uitspraak onderzoekt de Administratīvā apgabaltiesa of de marktdeelnemer zijn positie misbruikt door methoden toe te passen die hij niet zou hebben gebruikt in omstandigheden van vrije mededinging. Geen enkele marktdeelnemer kan

echter het recht om diensten te verlenen gunnen, hetgeen een gemeente in haar hoedanigheid van publiekrechtelijke entiteit wel kan doen. Het is dus niet de machtspositie die de mogelijkheid schept om een recht op het verlenen van diensten te gunnen in strijd met de marktvoorwaarden, maar de bijzondere regels die de publieke entiteit verplichten om een dergelijk besluit te nemen.

- 15 De **mededingingsautoriteit** is van mening dat de uitspraak van de [Administratīvā] apgabaltiesa in overeenstemming is met het recht, om de volgende redenen.
- 16 Noch in het besluit van de mededingingsautoriteit, noch in de uitspraak van de Administratīvā apgabaltiesa is vastgesteld dat het besluit van het gemeentebestuur van de stad Jelgava om de inhouse procedure toe te passen er duidelijk op wees dat het gemeentebestuur als marktdeelnemer had gehandeld. Om het publiekrechtelijk handelen van het gemeentebestuur (dat niet door de mededingingsautoriteit wordt beoordeeld) te onderscheiden van het privaatrechtelijk handelen, heeft de mededingingsautoriteit de theorie van de twee niveaus toegepast. Dit is een begrip dat in de Letse rechtsorde verankerd is. Het recht van het gemeentebestuur om te kiezen voor het verlenen van de diensten op één van de wijzen die in de wet zijn voorzien, wordt niet betwist, maar indien hij ervoor kiest om de dienst te verlenen met toepassing van het inhouse beginsel, dan dient dit in overeenstemming met de wet te geschieden. In het bijzonder moet voor de toepassing van de inhouse procedure aan bepaalde voorwaarden zijn voldaan, waaronder de volledige zeggenschap van het gemeentebestuur over de kapitaalvennootschap. Een dergelijke volledige zeggenschap is echter niet mogelijk wanneer een andere persoon, in de onderhavige kwestie een particuliere onderneming, nog een deelneming in de kapitaalvennootschap bezit.
- 17 Na te hebben vastgesteld dat het gemeentebestuur een economische activiteit uitoefende, die bestond uit het verlenen van diensten op de relevante markt via haar dochteronderneming SIA Jelgavas komunālie pakalpojumi, waarvan ook een particuliere onderneming mede-eigenaar is, kon de mededingingsraad tot de slotsom komen dat verzoeker als marktdeelnemer handelde en, bijgevolg, vaststellen dat er sprake was van een machtspositie en van misbruik daarvan, hetgeen resulteerde in de onrechtmatige toepassing van het inhouse beginsel en de onrechtmatige afsluiting van de relevante markt.
- 18 Het feit dat het gemeentebestuur ook onderworpen is aan andere regelgeving, verandert de toepassing van de mededingingswet niet en beperkt evenmin de mogelijkheid voor de mededingingsautoriteit om op te treden tegen een gedraging van een marktdeelnemer die in strijd is met het mededingingsrecht.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 19 De verwijzende rechter merkt op dat, in het onderhavige geval, het gestelde misbruik van machtspositie van verzoeker de handel tussen lidstaten niet ongunstig kan beïnvloeden, aangezien de feiten een zuiver interne situatie

betreffen en alleen de nationale regels, namelijk de mededingingswet, van toepassing zijn.

- 20 Tegelijkertijd merkt de verwijzende rechter op dat artikel 13 van de mededingingswet in wezen analoog is aan de bepalingen van artikel 102 VWEU en overweegt hij derhalve dat het Hof bevoegd is om de gestelde vraag te beantwoorden overeenkomstig de rechtspraak van het Hof, volgens welke, teneinde een uniforme uitlegging te verzekeren, deze bevoegdheid aan het Hof is toegekend in situaties waarin de feiten in het hoofdgeding buiten de directe werkingssfeer van het Unierecht vielen, maar waarin deze bepalingen toepasselijk waren gemaakt door de nationale wettelijke regeling, die zich voor haar oplossingen voor zuiver interne situaties conformeerde aan de in het Unierecht gekozen oplossingen (zie bijvoorbeeld arrest van 26 november 2015, Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, punt 12 en aldaar aangehaalde rechtspraak).
- 21 Wat de kern van de zaak betreft, overweegt de verwijzende rechter het volgende.
- 22 Verzoeker wordt aansprakelijk gesteld voor misbruik van een machtspositie. Om onder de verplichting van artikel 13, lid 1, van de mededingingswet te vallen, moet verzoeker worden beschouwd als een marktdeelnemer of een onderneming en moet hij bovendien een machtspositie op de relevante markt hebben. Het is derhalve van essentieel belang om te verduidelijken hoe de begrippen „marktdeelnemer”, „onderneming” en „machtspositie” in de omstandigheden van de onderhavige zaak moeten worden uitgelegd.
- 23 Het lijkt geen twijfel dat een publiekrechtelijke rechtspersoon kan optreden op het gebied van het privaatrecht. Dit blijkt zowel uit de Letse wetgeving als uit de rechtspraak van het Hof (bijvoorbeeld arrest van 12 juli 2012, Compass-Datenbank, C-138/11, EU:C:2012:449). Een publiekrechtelijke rechtspersoon kan dus, in de regel, een marktdeelnemer of een onderneming zijn en moet de mededingingsregels naleven.
- 24 Tegelijkertijd blijkt uit de rechtspraak van het Hof dat het antwoord op de vraag of een entiteit in de context van artikel 102 VWEU als een onderneming moet worden beschouwd, afhangt van de kwalificatie van de door die entiteit uitgeoefende activiteiten, dat wil zeggen of deze kunnen worden aangemerkt als een economische activiteit dan wel als een activiteit in verband met de uitoefening van openbaar gezag.
- 25 Zo heeft het Hof in het arrest van 1 juli 2008, MOTOE (C-49/07, EU:C:2008:376), eraan herinnerd dat het mededingingsrecht van de Gemeenschap betrekking heeft op de activiteiten van ondernemingen en dat elke entiteit die een economische activiteit uitoefent, ongeacht de rechtsvorm ervan en de wijze waarop zij wordt gefinancierd, als onderneming dient te worden gekwalificeerd (punten 20 en 21 van het arrest). In het arrest wordt ook aangegeven dat onder een economische activiteit wordt verstaan iedere activiteit bestaande in het aanbieden van goederen of diensten op een bepaalde markt, terwijl activiteiten houdende

uitoefening van bevoegdheden van openbaar gezag geen economisch karakter hebben dat de toepassing van de mededingingsregels van het Verdrag rechtvaardigt (punten 22 en 24 van het arrest). Bovendien wordt in dit arrest opgemerkt dat het gegeven dat een entiteit voor de uitoefening van een deel van haar activiteiten over bevoegdheden van openbaar gezag beschikt, op zich geen beletsel vormt om haar voor de rest van haar economische activiteiten als onderneming in de zin van het mededingingsrecht van de Gemeenschap te kwalificeren. De kwalificatie als activiteit die tot de uitoefening van bevoegdheden van openbaar gezag behoort of als economische activiteit moet immers voor elke door een bepaalde entiteit uitgeoefende activiteit afzonderlijk gebeuren (punt 25 van het arrest).

- 26 De verwijzende rechter twijfelt er niet aan dat het verlenen van afvalbeheerdiensten op zich een economische activiteit is. Evenzo handelt een gemeente op het gebied van het privaatrecht wanneer ze een privaatrechtelijke rechtspersoon opricht of een deelneming in een bestaande kapitaalvennootschap verwerft. Er bestaan echter twijfels over de vraag of een gemeente, bij het besluit over de wijze waarop de organisatie van het afvalbeheer binnen haar grondgebied wordt uitgevoerd, handelt op het gebied van het privaatrecht, dan wel of een dergelijk besluit wordt genomen in het kader van een economische activiteit.
- 27 Uit de Letse nationale regeling blijkt immers dat de organisatie van afvalbeheer een autonome taak en een publiekrechtelijke verplichting van de gemeente is, hetgeen ook in overeenstemming is met de publiekrechtelijke verplichtingen van artikel 8 van richtlijn 75/442/EEG (respectievelijk artikel 8 en artikel 15, lid 1, van de later vastgestelde richtlijnen 2006/12/EG en 2008/98/EG).
- 28 In artikel 15, lid 1, van de wet inzake afvalbeheer van 14 december 2000 is de procedure vastgelegd op grond waarvan een gemeente de onderneming selecteert die met het afvalbeheer belast is (een soortgelijke bepaling is ook opgenomen in de wet inzake afvalbeheer van 28 oktober 2010), dat wil zeggen in overeenstemming met de procedures die zijn vastgelegd in de regelgeving inzake overheidsopdrachten. Zo is een gemeente, als publiekrechtelijke rechtspersoon en als persoon die wettelijk verplicht is om het afvalbeheer te organiseren, ook wettelijk verplicht om de afvalbeheerder aan te wijzen volgens de in de wet vastgelegde procedure.
- 29 Artikel 4, lid 1, punt 6, van de wet inzake overheidsopdrachten ten behoeve van de staat of de gemeenten van 5 juli 2001 bepaalde dat gemeenten de regels inzake overheidsopdrachten niet toepassen indien zij een overeenkomst sluiten met een entiteit waarover zij volledige zeggenschap hebben. Derhalve liet deze wet de gemeenten een beoordelingsmarge met betrekking tot de wijze waarop de afvalbeheerdienst zou worden verleend. Tegelijkertijd kon een gemeente alleen kiezen voor die optie indien aan de wettelijke voorwaarden was voldaan. Dat wil zeggen dat er sprake diende te zijn van volledige zeggenschap. Hieruit volgt dat, als niet aan deze voorwaarden voor de toepassing van de inhouse procedure is voldaan, er een openbare aanbestedingsprocedure moet worden gevolgd.

- 30 Het feit dat de organisatie van afvalbeheer behoort tot de uitoefening van openbaar gezag en bij wet wordt geregeld, en het feit dat het besluit over de wijze waarop de afvalbeheerdiensten worden verleend, door de gemeente volgens een bij wet voorgeschreven procedure moet worden genomen, wijst erop dat de gemeente bij het nemen van een dergelijk besluit niet handelt in omstandigheden van daadwerkelijke mededinging, maar bevoegdheden van openbaar gezag uitoefent. De gemeente beschikt weliswaar over een beoordelingsmarge bij de keuze van de wijze waarop de afvalbeheerdiensten worden georganiseerd, maar zij oefent deze beoordelingsmarge wel uit in het kader van de uitoefening van openbaar gezag en is onderworpen aan de wettelijke voorwaarden.
- 31 Deze overwegingen doen ook twijfels rijzen over de vraag of de gemeente, wanneer zij besluit om de afvalbeheerdiensten te verlenen via een onderneming waarvan zij eigenaar is, met toepassing van een in house-procedure, een machtspositie op de markt uitoefent, aangezien de bevoegdheid om een dergelijk besluit te nemen (of het vermogen om de markt te beïnvloeden) naar haar aard niet voortvloeit uit haar economische positie op de relevante markt, maar uit het feit dat zij wettelijk onderworpen is aan een publiekrechtelijke verplichting om het afvalbeheer op het betrokken grondgebied te organiseren. De vraag of de gemeente deze publiekrechtelijke bevoegdheid correct heeft uitgeoefend, zou kunnen worden onderzocht in het kader van een bestuurlijke procedure wegens schending van de regels inzake overheidsopdrachten, aangezien de gemeente, door te besluiten om de afvalbeheerdiensten te verlenen via een aan haar toebehorende onderneming, in wezen besluit dat zij de regels inzake overheidsopdrachten niet zal toepassen. Uit de rechtspraak van het Hof blijkt dat prejudiciële vragen over de geldigheid van de toepassing van een inhouse procedure gewoonlijk worden gesteld in procedures waarin het besluit van een instelling tot onderhandse gunning in het kader van een procedure voor het plaatsen van een overheidsopdracht aan de orde wordt gesteld [bijvoorbeeld arresten van het Hof van 18 november 1999, Teckal (C-107/98, EU:C:1999:562), 10 september 2009, SEA (C-573/07, EU:C:2009:532), en 20 september 2018, ██████████ (C-518/17, EU:C:2018:757)].